

Друга ознайомча поїздка школярів у Берлін та Брюссель

З 04.07.2016 по 08.07.2016 Фондація «Відкритий Діалог» і «Європейський обмін» організували другий етап навчальної поїздки українських школярів з Харкова, Одеси та Дніпра до Брюсселю та Берліну. 15 дітей провели насичений тиждень зустрічей та екскурсій європейськими і німецькими урядовими установами. Поїздка відбулася в рамках проекту «Підтримка молоді як імпульс для зміцнення демократії в Україні», який фінансується Міністерством закордонних справ Німеччини.

Перша зустріч відбулася 04.07.2016 з Софією Попофф, співробітницею українського бюро Європейської служби зовнішніх справ у Брюсселі. У цьому департаменті працюють 7 осіб. Це – найбільший відділ ЄСЗС. Основним завданням українського бюро є допомога у виробленні спільної політики щодо України на основі перевірки фактів і проведенні досліджень. ЄСЗС співпрацює з Європейською комісією та Європейською радою. Політика ЄС щодо України базується на двох стовпах: перший пріоритет – це фінансове та матеріально-технічне забезпечення реформ, зазначених в Угоді про асоціацію між ЄС і Україною; другий полягає у підтримці територіальної цілісності України за допомогою здійснення санкцій щодо Росії та інших можливих дипломатичних засобів. Хоча ЄС не веде безпосередньо переговорів з Російською Федерацією, ЄСЗС тісно співпрацює з Німеччиною і Францією, які беруть участь у Мінських переговорах. Учасники поїздки поцікавилися ефективністю введених санкцій проти Росії, їх результатами та реалізацією на практиці. Пані Попофф розповіла, що санкції приносять результати, тому що після їх введення інтенсивність військових дій на сході України зменшилася. Крім того, реальне здійснення санкцій залежить від держав-членів, а не від Брюсселю, однак, якщо існують випадки їх ігнорування, ЄСЗС може чинити тиск на держав-членів. Діти запитали, чи санкції, які також поширюються і на Крим, торкаються усіх підприємств чи лише проросійсько-орієнтованих? Пані Попофф сказала, що ці санкції не були заплановані комплексно, вони стосуються лише тих підприємств, які отримали користь від незаконної анексії Криму, наприклад, російських підприємств, які захопили український бізнес. Прозвучали питання стосовно вступу України в ЄС. Пані Попофф пояснила, що вступ в ЄС ніколи не був предметом переговорів, але після здійснення реформ в Україні та вирішення внутрішніх проблем ЄС, таких як Brexit (*Вихід Великобританії з ЄС – ред.*), це може стати можливим.

Більше про ЄСЗС: <http://www.eeas.europa.eu/ukraine/>

05.07.2016 відбулася екскурсія Європейським парламентом з Александром Сіماشко, асистентом євродепутата та заступника голови фракції ЄНП (Європейської народної партії) й депутата з комітету з питань закордонних справ Європарламенту Яцека Саріуша-Вольського, та Бенджаміном Файєном, асистентом євродепутата Ельмара Брока з комітету з питань закордонних справ Європарламенту.

Александр Сіماشко розповів школярам про історію та структуру Європарламенту як єдиної європейської інституції, яка має демократичний мандат. 751 євродепутатів представляють інтереси регіонів, від яких вони були обрані, і належать до політичних фракцій, поділених за ідеологічними переконаннями – соціал-демократи, ліберали, християнські демократи, «зелені» тощо. Законодавча робота у ЄП – дуже клопітка і технічна, адже вона має включати інтереси усіх 28 держав-членів ЄС. Тому більша частина законодавчої роботи відбувається в комісіях і фракціях, а не на пленарних засіданнях. Європарламент значно відрізняється від національних парламентів,

---

адже у ньому немає ані коаліції, ані опозиції. Проте це не означає, що не існує політичної боротьби – вона є, і часто є дуже напруженою. Основними напрямками роботи у сфері міжнародних зв'язків ЄП з державами, які не є членами ЄС, є підтримка демократії, прав людини, політики сусідства тощо. Численні запитання школярів торкалися обов'язків ЄП та євродепутатів, підводних каменів у процесі прийняття рішень, так званих «коаліцій» між ідеологічно близькими фракціями тощо. Найбільше цікавили школярів особливості роботи ЄП, порядок прийняття рішень, шляхи пошуку консенсусів у суперечливих питаннях та функції євродепутатів.

Для ознайомлення учнів з роботою інших комітетів були запрошені експерти, що займаються власне Україною. Зокрема, це Марта Удіна, відповідальна за відносини з Україною з секретаріату комітету з питань закордонних справ, та пан Карл Мінаїре, відповідальний за підтримку демократизації та спостереження за виборами в країнах, які не є членами ЄС, та за співпрацю з ВРУ. Вони коротко розповіли про короткострокові місії спостереження за виборами, результати цих місій та рекомендації, які були представлені у звітах ОБСЄ щодо спостережні за виборами в Україні після Майдану.

На основі детальної інформації від спостерігачів щодо умов проведення виборів, ОБСЄ пише загальний звіт і передає його українській владі. Учні зацікавила ця тема, і дехто виявив бажання спробувати себе у ролі спостерігача на виборах. Крім того, учасники запитували про перспектив вступу України в ЄС, починаючи з того, що ще повинна Україна змінити перед вступом до ЄС і якою має бути економічна ситуація в країні, і закінчуючи перевагами і недоліками, які можуть виникнути після вступу.

Детальніше про діяльність Європейського парламенту тут: <http://www.europarl.europa.eu/portal/en>

Потім школярі зустрілися з Надією Вертебною та пані Крістіною з Ukraine Support Group Єврокомісії. Група на підтримку України була створена у 2014 році для того, щоб допомагати Україні у реалізації реформ. Є декілька команд, кожна з яких займається своїм напрямком реформ – транспортними, судовими, податковими, антикорупційними тощо. До цих груп увійшли експерти з різних сфер, які працюють над покращенням законодавства та підтримкою впровадження реформ. Пані Надія розповіла про особливу роль Єврокомісії – уряду Євросоюзу, за яким закріплене право на законодавчу ініціативу. Школярі також дізналися про шляхи співпраці з країнами європейського сусідства: у сфері безвізового режиму, питаннях договорів про торгівлю. Пані Крістіна розповіла про представництва ЄС в країнах-сусідах, які мають статус дипломатичних місій, та їхню основну роль. Крім того, учні довідалися про можливості підтримки молоді, які надає Європейська Комісія – це, насамперед, тренінги, семінари, волонтерські проекти, гранти тощо. Найвідоміші серед них – це, наприклад, волонтерська служба European Voluntary Service (EVS) та «Erasmus+». Школярі цікавилися можливостями цих програм, актуальними проектами і правилами участі в них.

Більше про діяльність USG можна знайти тут:

http://ec.europa.eu/enlargement/neighbourhood/countries/ukraine/sgua/index_en.htm.

По обіді відбулась зустріч з Миколою Точицьким – Надзвичайним і Повноважним Послом України в Королівстві Бельгія та представником в ЄС у посольстві України в Брюсселі. Дипломат зробив короткий екскурс в історію дипломатичних відносин України та Бельгії, адже одна з перших дипломатичних місій була заснована саме тут, у Брюсселі. Він розповів про важливість орієнтації України на Європу. На його думку, майбутнє України – саме у ЄС. Пан Микола наголошував на важливості реальної політики – коли права і обов'язки є однаковими для усіх. Він також розповів про проблеми з розвитком бізнесу й невміння правильно використовувати ресурси. Коли надійшов час для запитань, то найбільше школярів цікавили перспективи вступу України до ЄС, зокрема, безвізовий режим, який, на думку дипломата, буде ухвалений найближчим часом.

Не менш важливим було питання і про ставлення ЄС до України, зважаючи на останній події, зокрема події на Майдані. Не залишили без уваги й Угоду про асоціацію і зону вільної торгівлі – школярів цікавили основні її пункти, та що це дасть Україні. Зустріч завершилася спільним фотографуванням та частуванням.

Більше про діяльність посольства тут: <http://belgium.mfa.gov.ua/en>.

З Миколою Точинським, послом України в Брюсселі

Наприкінці дня в Брюсселі на учасників чекала зустріч з Алексом Еггером, головою організації Think Young, яка займається ознайомленням та зацікавленням молоді процесами прийняття політичних рішень у європейських інституціях, а також надає підтримку різним молодіжним проектам, спрямованим на розвиток освіти та досліджень. Пріоритетним напрямком діяльності Think Young є підтримка розвитку вивчення ІТ та підприємницької діяльності серед молоді. Організація існує з 2007 року і щорічно реалізує близько 20-30 різних проектів, частина яких спрямована на навчання, а частина є фаховими дослідженнями, на основі яких згодом створюються рекомендації для Європарламенту та інших європейських інституцій. Школярі хотіли дізнатися, як саме можна отримати кошти для молодіжних проектів, і чи є шанс на фінансування довгострокової діяльності. Хоча Think Young не надає грантів, проте реалізує багато проектів, до яких можна долучитися в якості учасника.

Більше про організацію тут: <http://www.thinkyouth.eu/#!how-thinkyouth-works/cee5>.

Берлін привітав учасників гарною погодою і вразив унікальною архітектурою. Перша зустріч 06.07.2016 відбулася з Сергієм Ільчуком, першим секретарем Посольства України в Німеччині. Пан Ільчук представив свою лінію роботи посольства, розповів про ділові відносини України з Німеччиною у сфері залучення прямих іноземних інвестицій. Діти розпитували про перспективи лібералізації візового режиму. На його думку, лібералізація візового режиму неминуча, і буде реалізована дуже скоро, але, що більш важливо, це – стабільна законодавча база, яка створює необхідні умови для розвитку бізнесу. Учасників цікавило також, що необхідно, щоб стати дипломатом. Пан Ільчук розповів про свій розвиток кар'єри і усі кроки, які він зробив, аби потрапити до закордонної служби.

Сторінка посольства: <http://germany.mfa.gov.ua/ua>.

У Міністерстві закордонних справ Німеччини нас зустрів пан Крістофер Фукс, заступник голови цільової групи щодо роботи з Україною у Міністерстві закордонних справ Німеччини. Група була створена у 2014 році для підтримки розвитку співпраці з Україною. Пріоритетним напрямком

групи є економічний розвиток України та збільшення енергетичної безпеки. Дітей цікавило, що саме може зробити Україна, аби прискорити реформи, і коли можна буде подорожувати до ЄС без віз. Пан Фукс відповів, що Україна вже готова до безвізового режиму, і це питання буде вирішене найближчим часом. Проте Україна повинна сконцентруватися на власному розвитку так, аби стояти максимально впевнено на своїх ногах, і лише тоді буде сильною державою.

Більше про МЗС Німеччини тут: http://www.auswaertiges-amt.de/DE/Startseite_node.html. Також запрошуємо відвідати сайт Посольства Німеччини у Києві: <http://www.kiew.diplo.de>.

З паном Крістофером Фуком з цільової групи щодо роботи з Україною Міністерства закордонних справ Німеччини, фото: Ганна Жовківська

Після відвідання МЗС ми провели зустріч з Артемом Івенком, асистентом німецько-українського проекту Meet up. Говорили про проектну діяльність у сфері програм з молодіжного обміну. Фонд «Пам'ять, відповідальність та майбутнє» був заснований у 2000 році з метою вшанування пам'яті жертв націонал-соціалізму та виплати компенсацій колишнім примусовим робітникам, які залишилися в живих. Проект завершився ще у 2007 році, а залишені кошти Фонд передав на діяльність, спрямовану на підтримку молоді. У 2014 році після подій на Майдані у Фонді EVZ було вирішено заснувати програму Meet UP, яка зосереджується на поглибленні німецько-української співпраці через інтенсивний молодіжний обмін для розвитку взаєморозуміння між народами та утвердженні демократичних цінностей. На сьогодні вже здійснена підтримка 110 проектів та 250 партнерських організацій – усього у програмі взяло участь близько 3000 молодих людей. Школярів цікавили критерії відбору організацій, які можуть подаватися на участь у проектах. Meet Up фінансує короткострокові проекти, над якими спільно працює українська та німецька молодь. Теми та форми проектів можуть бути різноманітні – це може бути театральна вистава, створення фільму, мистецька акція або ж, наприклад, двомовний блог. Учасникам поїздки було цікаво дізнатися, чи є можливості фінансування вже наявних опрацьованих проектів, яким необхідна фінансова підтримка, наприклад, кошти на ремонт чи оренду приміщень. Хоча Meet Up не фінансує безпосередньо довгострокову оренду, але можна звертатися за допомогою до EVZ у реалізації молодіжних ініціатив.

Більше інформації можна знайти на сторінці проекту у Facebook та на веб-сторінках організації за адресами: <https://www.facebook.com/meetup.evz/> та <http://www.stiftung-evz.de/rus/o-nas/istorija-sozdaniya-fonda-evz.html>.

Учасники з інформаційними матеріалами EVZ

По обіді школярі зустрілися за кавою з Русланою Вовк з аналітичного центру «Democracy Reporting International». Пані Руслана розповіла про їхню організацію, історію заснування, її мету і завдання. Серед основних завдань «Democracy reporting international» пані Руслана зазначила наступні:

1. а) спостереження за законотворчою діяльністю українського парламенту щодо впровадження реформ та їх відповідністю міжнародним стандартам;
б) створення майданчиків для обговорення цих реформ, способів їх вдосконалення шляхом запрошення експертів, депутатів і пересічних людей для створення діалогу між цими групами;
2. робота зі студентами по усій Україні: дебати щодо децентралізації в оксфордському форматі;
3. проведення навчань для громадських організацій, допомога у проведенні тренінгів та конференцій.

Школярі розповіли про неурядові організації, які є у їхніх містах, і чим вони займаються. Діти розпитували про те, як відбувається організація тренінгів, яким чином запрошують експертів та учасників. Також школярів цікавило, які ще проекти проводить зараз і планують на майбутнє. Пані Вовк розповіла присутнім, що наразі організація працює над новим проектом, який зосереджується на аналітичній роботі, яка є цікавою і зрозумілою для пересічного громадянина, а не лише експерта. У проекті передбачені різні тренінги для студентів у 6 регіонах України – Одесі, Харкові, Вінниці (з охопленням Донецького університету), Львові та Чернівцях. Зокрема, школярі поділилися своїми очікуваннями щодо цієї поїздки.

Більше інформації про «Democracy reporting international» можна знайти тут: http://democracy-reporting.org/?page_id=4

07.07.2016 школярі мали зустріч з паном Вільфредом Їльге, експертом Німецького товариства з міжнародних відносин (DGAP). Пан Їльге розповів про основні напрямки зовнішньої політики Німеччини щодо країн ЄС, США, НАТО, Росії і Центральної Азії. Однією з важливих тем досліджень, які проводить DGAP, є аналіз зовнішньої політики України та спостереження за реформами в Україні, особливо за реформою юстиції. Пан Їльге вважає, що зараз необхідно зосередитись на кадрових змінах у судовій сфері та направляти ресурси на протидію корупції у цих колах. Не менш важливо залучати до кваліфікаційних комісій експертів з ЄС, адже збільшення присутності ЄС у реформаторському процесі дасть позитивний вплив на процеси трансформації. Одним із актуальних проектів DGAP є аналіз українсько-російського конфлікту. Він полягає у дослідженні поведінки місцевих жителів окупованих територій (зокрема Луганської області) під час конфлікту. Ще одним аспектом діяльності організації є надання повної інформації та рекомендацій щодо переговорних процесів у Мінську. Інша не менш важлива тематика, якою займається DGAP – це економічна ситуація в умовах війни, і які існують можливості для залучення закордонних

інвесторів. Організація проводить численні конференції, дискусійні столи з дослідницькими інститутами та іншими експертами з відповідних галузей. Цікавим є дослідження того, як українська криза, що розпочалася з анексії Криму, змінила європейську систему безпеки.

Більше про діяльність організації на сайті: <https://dgap.org/de>.

Наступна зустріч відбулась у Європейській Академії (Europäische Akademie) з Веронікою Прісмаєр-Ткоч та її асистенткою Інною Лінке. Вони розповіли, що їхня організація є нетиповою, оскільки займається таким собі «європейським підвищенням кваліфікації» – навчанням для дорослих. Пані Вероніка Прісмаєр-Ткоч розповіла про діяльність ЕА та їхні найбільш успішні проекти. Один з таких проектів «Європа у валізі», в рамках якого європейські експерти їздять від міста до міста і розказують про європейські цінності. Про два основні молодіжні проекти ЕА, які стосуються безпосередньо України, розповіла Інна Лінке. Перший з них – це «AGREE», де українських чиновників запрошують до Німеччини і впродовж 5 тижнів навчають, як успішно боротися з корупцією, розповідають, як проходять процеси трансформації. Це, переважно, чиновники з різних регіонів України. Вони відвідують різні міста Німеччини і дізнаються, як влаштоване місцеве врядування. Головна ідея проекту – застосувати в Україні практичні знання та досвід, набуті за час проекту.

Інший актуальний проект, що скоро стартуватиме – #neuLand – молодіжний проект для 24 учасників від 20 років, який триватиме протягом 4 тижнів. Головна ідея – допомогти втілити якісні ідеї в життя, використовуючи досвід та контакти, які учасники здобудуть під час візиту до Німеччини. Після обговорення основних проектів школярі запитували, зокрема, про процес відбору учасників для таких проектів; чи плануються інші проекти, орієнтовані на учасників з України, та як відрізняється система освіти в Україні в порівнянні з Європою.

Більше про діяльність Europäische Akademie тут: <http://www.europaeische-akademie.de/>

08.07.2016 учасники відвідали Відомство федерального канцлера Німеччини, де провели зустріч з Габрієлом Дойчером, (Gabriel Deutscher), референтом відділу Федеральної канцелярії, який займається регіоном Східної, Центральної та Південної Європи і Центральної Азії. Він розповів про структуру та роботу Відомства, а також зупинився на питаннях мінських домовленостей і ролі Німеччини у процесі примирення збройного конфлікту з Російською Федерацією. Пан Габріель підкреслив, що Україна в 2014 році була неспроможною чинити повноцінний військовий опір загарбнику, і не було іншого виходу, як вести мирні переговори з Росією. Це також є пріоритетом Президента Порошенка.

Більше про роботу Федеральної канцелярії тут:

<https://www.bundesregierung.de/Webs/Breg/DE/Bundesregierung/Bundeskanzleramt/node.html>.

Програма перебування школярів у Берліні завершилась зустріччю із Марі-Луїзою Бек (Marie-Luise Beck), депутатом фракції Зелених у Бундестазі. Вона розповіла про свою роботу у сфері екологічних питань, зокрема, про підтримку України у ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи. Крім того, пані Бек поділилась своїми враженнями від численних поїздок Україною та розповіла про її активну участь у підтримці України на шляху реформ. Школярів цікавило, як стати депутатом, ким потрібно бути, яку мати освіту. Пані Бек підкреслила, що Німеччина – дуже демократична держава, і кожен може спробувати побудувати політичну кар'єру. Але вже під час навчання в університеті потрібно бути дуже активним, тому що політик – це професія для людей, які дуже заангажовані, і які мають досвід реалізації громадських проектів.

Радимо відвідати офіційний сайт Марі-Луїзи Бек : <http://marieluisebeck.de>.

З Марі-Луїзою Бек, депутатом фракції Зелених у Бундестазі

Дітям провели екскурсії Бундестагом, після чого учасники програми відлетіли до Києва.

Нижче наводимо найбільш яскраві цитати з відгуків про поїздку:

*«Цей проект навчив мене вірити у власні сили, а коли у щось дійсно віриш, навіть у щось неможливе, це починає існувати... Під час подорожі ми зустрілися з багатьма цікавими та успішними людьми, які стали для мене прикладом того, як людина, маючи мету, може досягти високого рівня розвитку не тільки кар'єрного, але й духовного. Найбільше мені сподобалася зустріч з Марі-Луїзою Бек, яка є депутатом партії Зелених. Щойно вона зайшла, зала наповнилася неймовірною енергетикою, яка надходила від неї. Коли пані Бек розповідала про свою партію, було видно, що вона любить те, що робить. Я зрозуміла – це і є секретом успіху». – **Бударєва Дар'я, Дніпро.***

*«Мені здається, що цей проект може навіть вплинути на політичне та соціальне майбутнє нашої країни. Бо всі, хто приймали участь – це підлітки, представники нового, модерного покоління. Отримавши цей ковток знань та мотивації, ми зараз повні сил та енергії змінювати наше суспільство на краще. Після завершення подорожі мені спало на думку, що слово «імпульс» не випадково вжите у назві проекту. Адже це найсправжніший імпульс, поштовх до нових думок, ідей, зустрічей та проектів. У нашій місцевій громаді не так багато проектів для молоді, та цей проект дав мені розуміння того, що я можу бути новатором у чомусь, можу донести до світу нові переконання та не повинна цього боятися». – **Тесленко Лілія, м. Харків.***

*«Я щиро вдячна організаторам проекту, які дають змогу познайомитися з країнами Європи, змінити власні погляди на сучасні проблемні питання молоді, тому що нам дуже бракує таких зустрічей. Хочу виразити окрему подяку керівникам проекту: Агнешці Пясецькій, Ганні Жовківській та Лідії Гутник. Надалі бажаю всім працівникам даного проекту натхнення, наполегливості та успіхів». – **Адамкевич Антуанелла, м. Харків.***

Наступна поїздка зі студентами відбудеться у вересні.

Відеідайте наші сторінки у мережі Facebook:

Проект «Підтримка молоді як імпульс для зміцнення демократії в Україні» у FB:

<https://www.facebook.com/jugendprojektKDODF/>

Сторінка Фондації «Відкритий Діалог»: <https://www.facebook.com/ODFUKR/>

Сторінка організації European Exchange: https://www.facebook.com/Europ%C3%A4ischer-Austausch-European-Exchange-205531692842267/?ref=br_rs